

UCHWAŁA
Rady Ławniczej Sądu Najwyższego II kadencji
nr 3/2023
z dnia 12 października 2023 r.
w sprawie dalszych zaleceń odnośnie do orzekania ławników Sądu Najwyższego

Rada Ławnicza Sądu Najwyższego II kadencji,

w związku z powszechnymi, uzasadnionymi i wynikającymi z orzecznictwa krajowego i międzynarodowego wątpliwościami odnośnie do statusu sędziów Sądu Najwyższego powołanych przez Prezydenta RP na wniosek obecnej Krajowej Rady Sądownictwa, a także odnośnie do statusu prawnego Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN oraz Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN,

opierając się na wiążących ławników słowach złożonego ślubowania, solennie zobowiązujących się *stać na straży prawa i praworządności, obowiązki ławnika wypełniać sumiennie, orzekać zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności, bezstronnie według (...) sumienia, dochować tajemnicy prawnie chronionej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości,*

reprezentując ławników Sądu Najwyższego w trybie art. 70 § 2 Ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym oraz § 10 pkt 1) Rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 14 lipca 2022 r. w sprawie sposobu wyboru, składu, struktury organizacyjnej, trybu działania oraz szczegółowych zadań Rady Ławniczej Sądu Najwyższego,

zwróciwszy się na mocy podjętej dn. 15 czerwca 2023 r. Uchwały 2/2023 w sprawie ostatecznych zaleceń odnośnie do orzekania ławników Sądu Najwyższego o wykonanie ekspertyzy prawnej *pro publico bono* przez znawców prawa odnośnie do ww. wątpliwości prawnych,

zadawszy następujące pytania:

1. Jak w świetle polskiego porządku konstytucyjnego, orzecznictwa krajowego (w tym zwłaszcza SN i NSA) i międzynarodowego oraz wypowiedzi doktryny przedstawia się kwestia konstytucyjności i legalności Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN w jej obecnym kształcie? Jak przedstawia się kwestia legalności zapadających w niej wyroków i orzeczeń?
2. Jak w świetle polskiego porządku konstytucyjnego, orzecznictwa krajowego (w tym zwłaszcza SN i NSA) i międzynarodowego oraz wypowiedzi doktryny przedstawia się kwestia konstytucyjności i legalności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN w jej obecnym kształcie? Jak przedstawia się kwestia legalności zapadających w niej wyroków i orzeczeń?
3. Jaki jest, w świetle ww. źródeł prawa (w tym zwłaszcza Uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z dnia 23 stycznia 2020 r. - o ile w Państwie rozumieniu nie została ona uchylona wyrokiem TK z dn. 20 kwietnia 2020 r., Uchwały Izby Karnej SN z dn. 2 czerwca 2022 sygn. I KZP 2/22, a także dalszych, odpowiednich wyroków i orze-

czeń SN, NSA, ETPC, TSUE itp.) status sędziów powołanych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w jej obecnym kształcie ustawowym (a więc biorących udział w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., tj. tzw. neo-sędziów)?

4. W jaki sposób obecność ww. sędziów wpływa na legalność zapadających w obu izbach wyroków i orzeczeń?

5. W jaki sposób winni postępować ławnicy SN w kwestii zasiadania w składach orzekających w obu izbach, w tym z udziałem ww. sędziów? Czy poprawne jest założenie, że przyjmując wybór dokonany przez Senat RP zgodnie z procedurą przewidzianą w Ustawie o Sądzie Najwyższym ławnicy mogą jednocześnie oczekiwać zapewnienia warunków orzekania w pełni zgodnych z konstytucją RP, w tym zwłaszcza z zasadą demokratycznego państwa prawnego? Czy obecne uwarunkowania funkcjonowania obu ww. izb można wskazać jako niezgodne z konstytucją, a jeśli tak, to z którymi jej przepisami? Czy ławnicy obecnej kadencji powinni zasiadać do składów orzekających z ww. sędziami i składać każdorazowo zdania odrębne odnośnie do nienależytego składu, rodzącego bezwzględną przyczynę odwoławczą na gruncie procedury karnej i przyczynę nieważności postępowanie na gruncie procedury cywilnej? Czy też poprawne i bardziej zgodne z polskim porządkiem prawnym, w tym zwłaszcza z konstytucją, byłoby uchylene się od orzekania z ww. sędziami en general lub w każdej indywidualnej sprawie i ograniczenie się wyłącznie do orzekania w składach z udziałem pięciorga sędziów Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN, których statusu nie zakwestionowano? Na jakiej podstawie prawnej mogą się w tej kwestii opierać ławnicy SN?

6. czy do ławników SN odnosi się możliwość badania w trybie testu bezstronności i niezawisłości, a jeśli tak, to kto jest uprawniony do przeprowadzenia takiego badania?

otrzymała dwie ekspertyzy, z których pierwszą sporządził prof. dr hab. Wojciech Sadurski (Uniwersytet w Sydney oraz UW), zaś drugą dr hab. Agnieszka Bień-Kacała, prof. USz przy współpracy z dr hab. Michałem Balcerzakiem, prof. USz, dr hab. Anną Kosińską, prof. USz, dr Ewą Milczarek (USz) i dr. Przemysławem Mijalem (USz), przy czym treść tej ekspertyzy wsparli również: prof. dr hab. Jacek Barcik, prof. dr hab. Jan Barcz, dr hab. Jerzy Ciapała, prof. USz, dr hab. Anna Chorążewska, prof. UŚ, dr hab. Aleksander Cieśliński, prof. UW, dr Aleksandra Dębowska, dr hab. Anna Frankiewicz-Bodynek, prof. UO, prof. dr hab. Bogusława Gnela, prof. dr hab. Robert Grzeszczak, dr Monika Haczkowska, dr hab. Lech Jamróż, prof. dr hab. Piotr Kardas, prof. dr hab. Zbigniew Kmiecniak, dr hab. Jerzy Kranz, prof. dr hab. Maria Kruk-Jarosz, dr Marcin Krzemiński, dr hab. Zbigniew Kwaśniewski, prof. UMK, prof. dr hab. Ewa Łętowska, dr hab. Ryszard Piotrowski, prof. UW, dr hab. Ewa Popławska, prof. INP PAN, prof. dr hab. Michał Romanowski, dr Antoni Rost, p. sędzia Stanisław Rymar, prof. dr hab. Irena Rzeplińska, prof. dr hab. Krzysztof Skotnicki, prof. dr hab. Krystyna Szczepanowska-Kozłowska, prof. dr hab. Piotr Tuleja, dr hab. Jakub Urbanik, prof. UW, dr hab. Karolina Wierczyńska, prof. INP PAN, dr hab. Grzegorz Wierczyński, prof. UG, prof. dr hab. Roman Wieruszewski, dr Daniel Wojtczak, prof. dr hab. Anna Wyrozumka, prof. dr hab. Mirosław Wyrzykowski, dr Michał Ziółkowski.

Zapoznawszy się wnikliwie z treścią obu ekspertyz, Rada Ławnicza SN stwierdza, co następuje:

1. Obie ekspertyzy jednobrzmiąco uzasadniają i potwierdzają wątpliwości prawne ławników SN odnośnie do legalności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN (dalej: IKNiSP SN) oraz Izby Odpowiedzialności Zawodowej SN (dalej: IOZ SN). Wynika z nich niezbicie, że obecny kształt IKNiSP SN narusza art. 45 ust. 1 *Konstytucji RP*, art. 47 *Karty praw podstawowych UE*, art. 19 ust. 1 akapit 2. *Traktatu o Unii Europejskiej*, art. 6 ust. 1 *Konwencji*

o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; stanowisko to wynika także z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC). Te same zastrzeżenia prawne odnoszą się do IOZ SN, utworzonej jako bezpośredniej następczyni Izby Dyscyplinarnej SN i obciążonej tożsamymi naruszeniami ww. aktów prawnych. Pomimo skierowania do IOZ SN części sędziów legalnie powołanych, sposób obsadzenia Izby nie gwarantuje bezstronności i niezależności odbywających się przed nią postępowań.

2. Obie ekspertyzy potwierdzają jednobrzmiąco wątpliwości prawne ławników SN odnośnie do statusu sędziów SN powołanych z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) w jej obecnym kształcie ustawowym, a więc biorących udział w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r. (dalej: tzw. neo-sędziów). O nieusuwalnej wadliwości statusu tzw. neo-sędziów stanowi w głównej mierze fakt powołania z udziałem obecnej KRS, która w świetle prawa polskiego, w tym narastającego orzecznictwa, jest organem niekonstytucyjnym, pozbawionym przymiotów niezbędnych dla pełnienia swej konstytucyjnej roli. Podzielając w pełni przedstawioną w ekspertyzach argumentację, Rada Ławnicza podnosi przede wszystkim, że prawidłowe rozumienie i ugruntowana interpretacja art. 187 ust. 1 pkt. 1), 2) i 3) w związku z art. 173 *Konstytucji RP* wykluczają i czynią niekonstytucyjnym rozwiązanie ustawowe odnoszące się do składu obecnej KRS i sposobu jej powołania. Nadto, w świetle uzyskanej opinii znawców prawa i w ślad za utartym poglądem jurysprudencji polskiej, należy uznać, że w obecnym stanie prawa polskiego powołanie sędziego przez prezydenta RP w żaden sposób nie uzdrowia i nie likwiduje nieusuwalnych wad prawnych procedury nominacyjnej. Z tego względu uczestnictwo w orzekaniu z ww. tzw. neo-sędziami byłoby łamaniem prawa przez współorzekającego ławnika SN.

3. Wyżej wskazane poważne wady prawne statusu obu Izb oraz statusu tzw. neo-sędziów rzutują na wszystkie orzeczenia wydane w Izbach, w tym zwłaszcza z udziałem tzw. neo-sędziów. Z uwagi na całościowe obsadzenie IKNiSP SN przez tę grupę sędziów całokształt orzecznictwa tej Izby jest podważalny, zaś odnośnie do IOZ SN problem ten dotyczy w szczególności orzeczeń wydanych przez składy orzekające z udziałem co najmniej jednego sędziego należącego do tej grupy. Ławnicy SN muszą mieć baczenie na fakt, że każde orzeczenie podjęte z udziałem tzw. neo-sędziów, a więc w nienależytych składzie orzekającym, jest prawnie podważalne, skoro na gruncie procedury karnej zachodzi w tym wypadku bezwzględna przyczyna odwoławcza, zaś w procedurze cywilnej przyczyna nieważności postępowania. W konsekwencji orzeczenia takie dają jedynie złudzenie pewności rozstrzygnięcia prawnego, jako że nieprawidłowy, nienależyty skład jest naruszeniem prawa stron do sądu sprawiedliwego, niezależnego i niezawisłego, zaś legalność orzeczeń zapadłych z udziałem wadliwie powołanych tzw. neo-sędziów może być kwestionowana indywidualnie w oparciu o dostępne środki w procedurach krajowych i międzynarodowych, a co więcej rodzić odpowiedzialność odszkodowawczą państwa za naruszenie prawa krajowego, unijnego i międzynarodowego. W opinii Rady Ławniczej SN nie odgrywa w kontekście ww. problemu żadnego znaczenia dotychczasowa rzeczywista częstotliwość faktycznego podważania przez strony zapadłych orzeczeń.

4. Stan taki został dobrze ustalony w orzecznictwie, które jest podstawą obu ekspertyz oraz rozumowania Rady Ławniczej SN. Najobszerniej zagadnienie to ujęto w *Uchwale Składu Połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z dnia 23 stycznia*

2020, sygn. BSA I-4110-1/20. Rada Ławnicza w pełni przychyliła się do argumentacji dezawuuującej rzekome uchylenie ww. Uchwały przez tzw. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020, sygn. U 2/20 stwierdzający jej rzekomą niezgodność z Konstytucją RP, w czym opiera się także na Postanowieniu SN z 13 kwietnia 2023 r. w sprawie sygn. III CB 6/23, w którym udokumentowano obszernie i z odesłaniem jednoznaczne zdanie prawidłowego orzecznictwa i literatury przedmiotu na temat ww. ekscesu orzeczniczego TK.

Nadto, Rada Ławnicza szczególnie uważnie zapoznała się z uchwałą Izby Karnej SN z 2 czerwca 2022 r., sygn. I KZP 2/22, w świetle której wadliwość powołania dotyczy wszystkich sędziów SN powołanych w powyższych warunkach, a żaden sędzia SN, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 *Kodeksu postępowania karnego*. Jest to rozwinięcie ww. uchwały trzech połączonych Izb SN, odnoszącej tę okoliczność prawną także do art. 379 pkt 4 *Kodeksu postępowania cywilnego*. Z punktu widzenia obu ekspertyz, a także rozumowania Rady Ławniczej, szczególne znaczenie odgrywają również wyroki Wielkiej Izby TSUE, m.in.: z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18 A.K. i inni; z 2 marca 2021 r. w sprawie C-824/18 A.B. i inni; z 15 lipca 2021 r. w sprawie C-791/19 Komisja przeciwko Polsce; z 6 października 2021 r. w sprawie C-487/19 W.Ż.; z 5 czerwca 2023 r., w sprawie C-204/21 Komisja przeciwko Polsce, a także wyroki ETPC, m.in.: z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19); z 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19); z 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20); z 15 marca 2022 r. w sprawie Grzęda przeciwko Polsce (skarga nr 43572/18), itp.

5. Skoro ławnicy SN są w zakresie orzekania niezawiśli i podlegają tylko *Konstytucji RP* oraz ustawom, mają obowiązek stania na straży prawa i praworządności oraz orzekania zgodnie z przepisami prawa i zasadami słuszności, zakłada się również, że wobec sprzeczności norm prawnych wyrażonych w przepisach ustawy z *Konstytucją RP*, naczelnym źródłem prawa winna być dla ławników SN, podobnie jak dla sędziów zawodowych SN, *Konstytucja RP*. Ławnicy SN mają prawo domagać się całkowicie legalnych warunków pełnienia misji publicznej, którą godzili się podjąć. Mają prawo oczekiwać spełnienia w pełni warunków orzekania w zgodności z *Konstytucją RP*, w tym z zasadą demokratycznego państwa prawa, jak również domagać się dochowania konstytucyjnego standardu wymierzania sprawiedliwości przez sąd, w składzie którego mają zasiadać. Dotyczy to zwłaszcza konstytucyjnych warunków niezawisłości sędziów (art. 178 ust. 1 *Konstytucji RP*) oraz warunków niezależności sądów (art. 173 *Konstytucji RP*).

Zgoda ławników SN na kandydowanie i poddanie się przez nich ustawowej procedurze wyboru przez Senat RP nie może być odczytywana jako zgoda na podejmowanie czynności orzeczniczych w warunkach urągających demokratycznemu państwu prawa. Bezprawne jest z kolei nakazywanie ławnikom SN postępowania związanego z działalnością orzeczniczą i wymiarem sprawiedliwości naruszającego ten obowiązek. Nie znajduje również usprawiedliwienia tworzenie i forsowanie takich rozwiązań, które umożliwiają zewnętrzną presję na ławników SN przy braku zachowania należytych gwarancji niezawisłości, co stwierdzono już m.in. w wyroku ETPC z 21 lipca 2009 r. w sprawie Luka przeciwko Rumunii (skarga nr 34197/02).

6. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Rada Ławnicza SN rekomenduje ławnikom SN następujące uprawnione postawy w stosunku do orzekania w obecnym kształcie IKNiSP SN oraz IOZ SN:

A. całkowite powstrzymanie się od zasiadania w składach orzekających obu ww. Izb SN do czasu usunięcia wad prawnych w zakresie statusu Izb SN oraz wyeliminowania kategorii tzw. neo-sędziów z Izb SN, w których ławnicy orzekają;

B. powstrzymanie się od zasiadania w składach orzekających obu ww. Izb SN do czasu usunięcia wad prawnych statusu Izb SN oraz wyeliminowania kategorii tzw. neo-sędziów z Izb SN, w których ławnicy orzekają – z wyjątkiem składów orzekających IOZ SN, w których zasiadają sędziowie powołani z udziałem KRS uformowanej zgodnie z *Konstytucją RP*, a więc biorący udział w konkursie przed KRS przed 17 stycznia 2018 r. (są to SSN: Paweł Grzegorzczak, Zbigniew Korzeniowski, Wiesław Koziulewicz, Barbara Skoczowska, Krzysztof Staryk);

C. warunkowe zasiadanie w składach orzekających w obu ww. Izbach SN, z koniecznością każdorazowego złożenia: 1. wniosku o wyłączenie wadliwie powołanego sędziego (tzw. neo-sędziego), następnie w razie jego nieuwzględnienia 2. wniosku o wyłączenie ławnika, a następnie, o ile i ten wniosek nie zostałby uwzględniony, 3. zdania odrębnego do orzeczenia w związku z nienależytym składem orzekającym, nawet wówczas, gdy co do meritum rozpoznawanej sprawy ławnik zgadza się z resztą składu orzekającego (zob. pkt 8 poniżej).

Należy przy tym podnieść, że tylko postawę z pkt. A. można uznać za najpełniej zgodną z *Konstytucją RP* i zasadą praworządności.

Z kolei orzekanie w jakimkolwiek składzie orzekającym obu Izb z udziałem choćby jednego tzw. neo-sędziego, bez spełnienia przez ławnika w wariantcie minimalnym warunków podanych w punkcie C., Rada Ławnicza SN uznaje za rażące sprzeniewierzenie się *Konstytucji RP* i złamanie złożonego ślubowania. Ławnicy SN zechcą wziąć pod uwagę, że jest to także dalsze legitymizowanie bezprawia i utrwalanie *modus operandi* SN niezgodnego ze standardami prawa. Ławnicy SN muszą również zważyć na to, że przyjęcie wariantu z pkt. C. może przyczyniać się do dalszej legitymizacji tzw. neo-sędziów i zwiększenia liczby orzeczeń obarczonych istotną wadą prawną a w praktyce niepodważonych.

7. Niezależnie od przyjętego wariantu postępowania, zachodzi konieczność podjęcia przez ławnika SN konsekwentnej i trwałej decyzji w odniesieniu do wyboru jednego z trzech wariantów postępowania. W szczególności na decyzję ławnika SN nie może mieć wpływu subiektywna ocena charakteru, ważności czy skutków społecznych jednostkowej, indywidualnej sprawy rozpatrywanej przez IKNiSP SN lub IOZ SN. Każdy ławnik SN musi przyjąć jeden wariant na resztę kadencji i zachować nieugiętość w dotrzymaniu powziętej decyzji, dopóki nie zmieni się regulacja ustawowa kształtująca ustrój i organizację obu Izb SN, a tzw. neo-sędziów nie zastąpią sędziowie powołani w pełni zgodnie z *Konstytucją RP*.

8. Odmowę orzekania oraz działania opisane wyżej w pkt. 6 należy podejmować z osobna w każdej ze spraw, do której ławnik SN zostanie wyznaczony, nie zaś generalnie, bez dochowania procedur cząstkowych. Sposób postępowania powinien być następujący:

α. po uzgodnieniu terminu posiedzenia ławnik SN winien zapoznać się z personaliami sędziów przewidzianych do danego składu orzekającego, a następnie:

- o ile przyjął trwale postawę z pkt. A.:

β. niezwłocznie złożyć stosowne oświadczenie o braku możliwości orzekania w danej Izbie w danym składzie orzekającym;

- o ile przyjął trwale postawę z pkt. B.:

β. o ile w składzie orzekającym znajduje się choćby jeden tzw. neo-sędzia, niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ze składu orzekającego sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego) z uwagi na wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości ze wskazaniem, iż wniosek taki powinien rozpoznawać sędzia powołany niewadliwie, gdyż w przeciwnym razie dojdzie do sytuacji objętej zakazem orzekania we własnej sprawie;

γ¹. w IKNiSP SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony przez sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego), niezwłocznie złożyć oświadczenie o braku możliwości orzekania w danej Izbie w danym składzie orzekającym i powstrzymać się od dalszych czynności orzeczniczych w sprawie;

γ². w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony przez sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego), niezwłocznie złożyć oświadczenie o braku możliwości orzekania w danej Izbie w danym składzie orzekającym;

γ³. w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie przez sędziego niewadliwie powołanego, niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ławnika; jeśli i ten wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie, niezwłocznie złożyć oświadczenie o braku możliwości orzekania w danej Izbie w danym składzie orzekającym i powstrzymać się od dalszych czynności orzeczniczych w sprawie;

γ⁴. w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie przez sędziego niewadliwie powołanego, a w składzie orzekającym nie znajdzie się inny tzw. neo-sędzia, przystąpić do czynności orzeczniczych;

- o ile przyjął trwale postawę z pkt. C.:

β. o ile w składzie orzekającym znajduje się choćby jeden tzw. neo-sędzia, niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ze składu orzekającego sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego) z uwagi na wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości ze wskazaniem, iż wniosek taki powinien rozpoznawać sędzia powołany niewadliwie, gdyż w przeciwnym razie dojdzie do sytuacji objętej zakazem orzekania we własnej sprawie;

γ¹. w IKNiSP SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony przez sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego), niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ławnika; jeśli i ten wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie, ławnik może warunkowo przystąpić do orzekania, z koniecznością złożenia do orzeczenia zdania odrębnego

w związku z nienależytym składem orzekającym, ze wskazaniem okoliczności związanych z wątpliwościami co do bezstronności i niezawisłości oraz braku wyłączenia sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego) i odmowy wyłączenia ławnika;

γ^2 . w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony przez sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego), niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ławnika; jeśli i ten wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie, może warunkowo przystąpić do orzekania, z koniecznością złożenia do orzeczenia zdania odrębnego w związku z nienależytym składem orzekającym, ze wskazaniem okoliczności związanych z wątpliwościami co do bezstronności i niezawisłości oraz braku wyłączenia sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego) i odmowy wyłączenia ławnika;

γ^3 . w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie przez sędziego niewadliwie powołanego, niezwłocznie złożyć wniosek o wyłączenie ławnika; jeśli i ten wniosek zostanie rozpatrzony negatywnie, może warunkowo przystąpić do orzekania, z koniecznością złożenia do orzeczenia zdania odrębnego w związku z nienależytym składem orzekającym, ze wskazaniem okoliczności związanych z wątpliwościami co do bezstronności i niezawisłości oraz braku wyłączenia sędziego wadliwie powołanego (tzw. neo-sędziego) i odmowy wyłączenia ławnika;

γ^4 . w IOZ SN, jeśli wniosek zostanie rozpatrzony pozytywnie przez sędziego niewadliwie powołanego, a w składzie orzekającym nie znajdzie się inny tzw. neo-sędzia, przystąpić do czynności orzeczniczych.

9. Rada Ławnicza SN stanowczo podkreśla, że ławnicy SN, kierujący się poczuciem praworządności, nie mogą ponosić i nie ponoszą odpowiedzialności za utrudnienie stronom dostępu do sprawiedliwego, niezawisłego i należytego sądu. Odpowiedzialność taka nie może być na nich składana ani przez osoby, które zdecydowały się przystąpić do procedury nominacyjnej przed wyłonioną niezgodnie z *Konstytucją RP* KRS i zostały tzw. neo-sędziami, ani przez przedstawicieli władzy wykonawczej RP, ani przez kogokolwiek innego. Wyłączna odpowiedzialność spada w tej sprawie na większość parlamentarną oraz na prezydenta RP.

10. Jakiegokolwiek formy wywierania nacisku na ławników SN przez sędziów przewodniczących składom orzekającym są niedopuszczalne. Nadto, odmowa uczestniczenia w nienależytym składzie orzekającym i w ukształtowanej w sposób budzący wątpliwości prawne Izbie SN nie może być poczytywana za niedopełnienie obowiązków lub odmowę sprawowania wymiaru sprawiedliwości, jako że obowiązkiem ławnika jest dbałość o całkowitą legalność i zgodność z *Konstytucją RP* procedur, w których uczestniczy, z czego wynika prawo do powstrzymania się od udziału w czynnościach bezprawnych lub obarczonych wadą prawną, niegwarantujących rzeczywistego prawa do sądu itp. Delikt odmowy sprawowania wymiaru sprawiedliwości w jego dzisiejszym ujęciu prawnym z dużymi tylko wątpliwościami może być uznany za odnoszący się do ławników SN.

W tym kontekście za niedopuszczalne należy uznać sugestie I prezes SN, dr hab. Małgorzaty Manowskiej, skierowane wobec wiceprzewodniczącej Rady Ławniczej SN, p. Joanny Lasko, w piśmie z dn. 12 września br., ale potencjalnie odnoszące się również do pozostałych ławników SN II kadencji, jakoby podejmując się funkcji ławnika Sądu Najwyższego od początku

działała ona w złej wierze w przedmiocie sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Wyrażony w tym samym piśmie pogląd, w myśl którego *procedura nominacyjna sędziów ukształtowana ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa ... nie jest wadliwa w świetle standardów zarówno konstytucyjnych jak i międzynarodowych* Rada Ławnicza SN odrzuca jako niezgodny z prawdą i łamiący zasadę *nemo iudex in causa sua*, jako że SSN Małgorzata Manowska także należy do kategorii tzw. neo-sędziów.

11. Rada Ławnicza SN na podstawie otrzymanych ekspertyz podnosi, że obowiązujące prawo nie przewiduje możliwości stosowania testu bezstronności i niezawisłości w stosunku do ławników SN. Próbę podjęcia tego rodzaju czynności ławnik SN winien oprotestować. Za dopuszczalne uznaje się natomiast wyłączenie ławnika na podstawie przepisów o wyłączeniu sędziego, także z uwagi na wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości. Wniosek taki powinien być jednak rozpoznany przez sąd w składzie bez udziału sędziów wadliwie powołanych (tzw. neo-sędziego).

12. Rada Ławnicza SN apeluje do Sejmu RP X kadencji oraz Senatu RP XI kadencji, aby niezwłocznie po ukonstytuowaniu się przystąpiły do pilnych zmian ustawowych, eliminujących niekonstytucyjność i wady prawne KRS, Izba SN oraz rozwiązały problem tzw. neo-sędziów. Bez podjęcia tych czynności ławnicy SN nie będą mogli pełnić swej misji publicznej w sposób pełni legalny.

13. Rada Ławnicza SN apeluje w imię racji stanu do wszystkich sędziów SN powołanych z udziałem KRS w jej obecnym kształcie ustawowym, a więc biorących udział w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r., tj. tzw. neo-sędziów, aby powstrzymali się od orzekania do czasu wprowadzenia w całości ww. zmian, w tym zwłaszcza do czasu przywrócenia konstytucyjności procedurze nominacyjnej do SN i obsadzenia tego Sądu w sposób zgodny z nią zgodny, zaś po wejściu w życie koniecznych zmian ustawowych, w tym odnoszących się do KRS, rzekli się pełnienia urzędu na stanowiskach sędziego Sądu Najwyższego.

Uchwała została podjęta jednogłośnie, w obecności ośmiorga członków Rady Ławniczej SN.

za Radę Ławniczą SN

(-)

*dr Andrzej Kompa
przewodniczący RŁ SN*

W głosowaniu uczestniczyli:

ŁSN Stanisław Adamski

ŁSN Małgorzata Figa-Tomińska

ŁSN dr Andrzej Kompa – przew. RŁ SN

ŁSN Joanna Lasko – wiceprzew. RŁSN

ŁSN prof. dr hab. Jarosław Płuciennik – wiceprzew. RŁ SN

ŁSN Sława Rafalak

ŁSN Monika Szafraniec

ŁSN Przemysław Wiszniewski